

A child in a light blue shirt and dark pants is climbing a rock wall. The wall is divided into sections of light pink and light beige. The pink section has a large, stylized hand shape. The beige section has various colorful climbing holds. The child is on the left side, reaching up with their right hand. The background is a soft, out-of-focus view of the climbing wall.

De balans zoeken

Jeugdhulpverlening bij onzekerheid

Congres Bang voor Dwang en Drang
Adri van Montfoort
14 september 2020

A vibrant, whimsical illustration. A large, multi-colored rainbow arches across the top left. Several purple and pink butterflies are scattered throughout the scene. A soft, white, fluffy cloud is positioned in the upper right. In the foreground, there are two stylized trees with green leaves and pink blossoms. The background is a light, pastel purple. The overall mood is cheerful and serene.

Verhaal 1: de transformatie

Boodschap: minder ingrijpen!

- ▶ Vragen over opvoeden en opgroeien minder vaak medicaliseren en problematiseren
- ▶ De eigen kracht van gezinnen en hun netwerk biedt vaak meer oplossingen dan de professionele wereld
- ▶ Ingewikkelde procedures zijn onnodig: een goed gesprek aan de keukentafel
- ▶ Ruimte voor de professionals die met de gezinsleden praten
- ▶ ‘Ontschotten’: minder verdeling in taken en verantwoordelijkheden

Doelen van de Jeugdwet

- ▶ Preventie, meer eigen verantwoordelijkheid
- ▶ Participeren, normaliseren, ontzorgen
- ▶ sneller **jeugdhulp** op maat, **dicht bij huis**, om zo het beroep op gespecialiseerde zorg te verminderen;
- ▶ betere **samenwerking** rond gezinnen: 1-gezin, 1-plan, 1-regisseur, o.a. door **ontschotting van budgetten**;
- ▶ meer **ruimte voor professionals**, door de **regeldruk** serieus **terug te dringen**.

Memorie van Toelichting Jeugdwet

Verhaal 2: zicht op veiligheid

Boodschap: meer ingrijpen!

- ▶ Huiselijk geweld en kindermishandeling hebben vaak grote en levenslange gevolgen
- ▶ De overheid moet de veiligheid garanderen
- ▶ Meer signalering, melding en interventie is nodig
- ▶ Er verdwijnen nog steeds kinderen van de radar

Beleid en wetgeving

- ▶ Veilig Thuis als centrale organisatie
- ▶ Standaardiseren: handelingsprotocol, verplicht triage-instrument
- ▶ ‘Meldplicht’ voor alle professionals per 1 januari 2019
- ▶ Organiseren per ‘schakel’: VT – Raad – Rechter – GI
- ▶ Verleen géén hulp!

Verleen géén hulp

- ▶ Jaren 80: raadsmaatschappelijk werker wordt raadsonderzoeker. De raad voor de kindbescherming verleent géén hulp!
- ▶ Jaren 90: de jeugdbeschermer wordt casemanager. De GI verleent géén hulp!
- ▶ 2005 – 2015: Bureau Jeugdzorg verleent géén hulp (8.000 medewerkers)!
- ▶ Veilig Thuis verleent géén hulp!
- ▶ Gemeentelijke teams: casusregisseur, procesregisseur, screener, consulent, sociaal makelaar, scheidingsmakelaar, gids, regiebehandelaar, gebiedsgebonden professional, enzovoorts, maar: ‘je bent géén hulpverlener!’

Vergelijking

Verhaal 1

- ▶ Leefwereld verantwoordelijk
- ▶ Ontschotten
- ▶ 'Normaliseren'
- ▶ Ieder gezin is uniek
- ▶ Hulpverlener
- ▶ Onterecht ingrijpen is erg

Verhaal 2

- ▶ Overheid verantwoordelijk
- ▶ Specialiseren
- ▶ 'Het is erger dan je denkt'
- ▶ Standaarden
- ▶ Regisseur, onderzoeker
- ▶ Onterecht niet ingrijpen is erg

Beide type fouten zijn erg!

	Interventie was niet nodig	Interventie was wel nodig
Interventie niet gegeven	Goed	Vals negatief
Interventie wel gegeven	Vals positief	Goed

Kindermishandeling

- ▶ ‘the battered baby’ (jaren 60)
- ▶ Letsel kind (0-18) door toedoen of nalaten ouders/ verzorgers (1976)
- ▶ ‘elke vorm van lichamelijke en/of emotionele geweldpleging of verwaarlozing...’ (1988)
- ▶ “elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel (Jeugdwet, WMO, 2015)
- ▶ NPM-onderzoek 2017: in Nederland 90.000 – 127.000 kinderen

Adverse Childhood Experiences

- 1) Psychisch geweld
- 2) Fysiek geweld
- 3) Seksueel misbruik
- 4) Emotionele verwaarlozing (geen steun, liefde)
- 5) Fysieke verwaarlozing
- 6) Gescheiden ouders
- 7) Getuige van mishandeling (stief)moeder
- 8) Ouders met alcohol of drugsverslaving
- 9) Ouders met psychi(atri)sche aandoening
- 10) Een ouder in de gevangenis

TNO/Augeo Jongeren Task Force 2016:

- 45% van alle kinderen in groep 7/8 basisschool heeft 1 of meer ACE's meegemaakt
- (bijna) alle jeugdigen in de jeugdhulp?

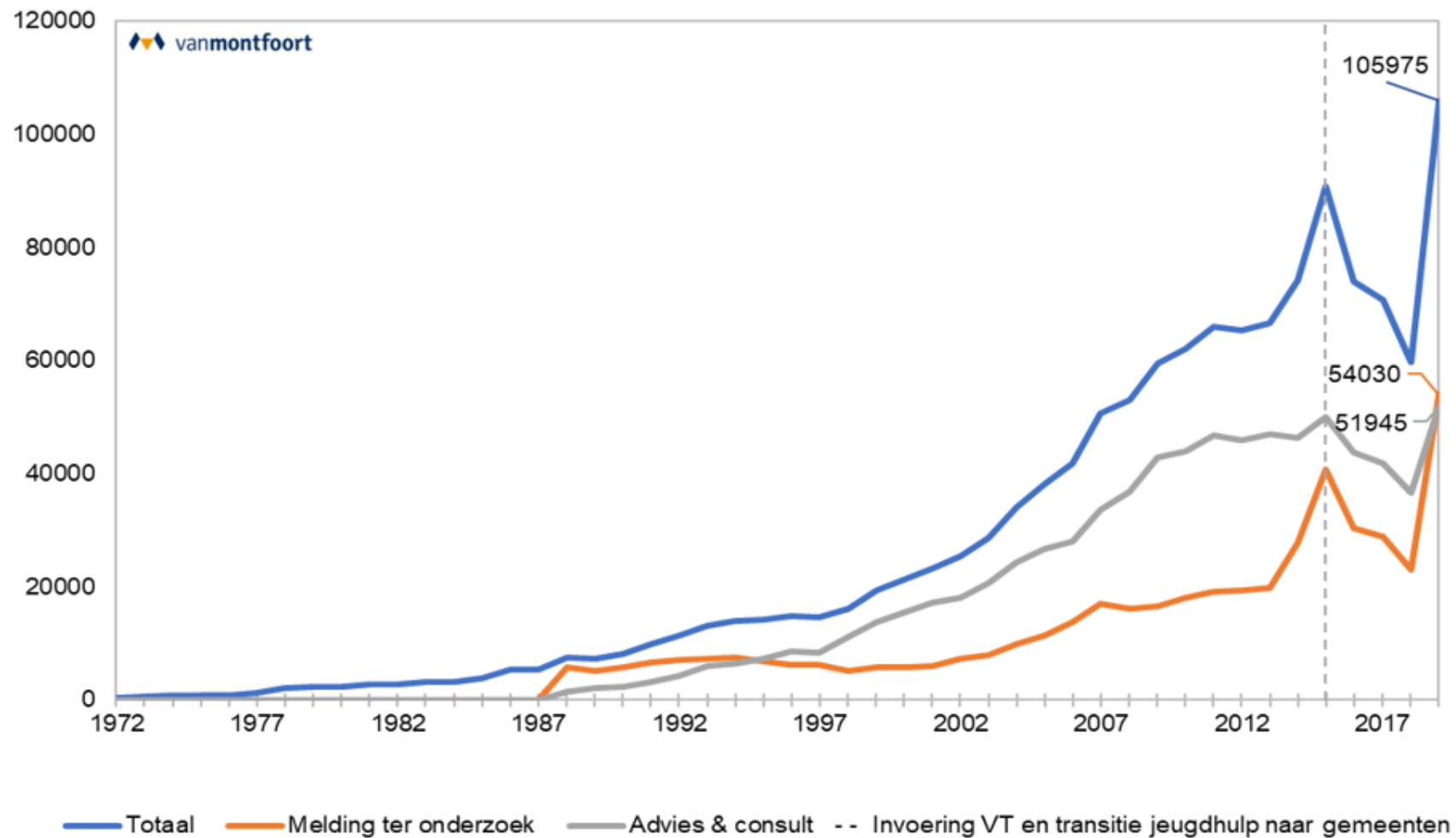
A photograph of three young men standing next to a red car. The man on the left is wearing a black hoodie with white dragon embroidery and a black cap. The man in the center is wearing a plain grey hoodie. The man on the right is wearing a grey hoodie and is leaning on the car's roof. The background is a grassy area with a wooden fence.

Effecten

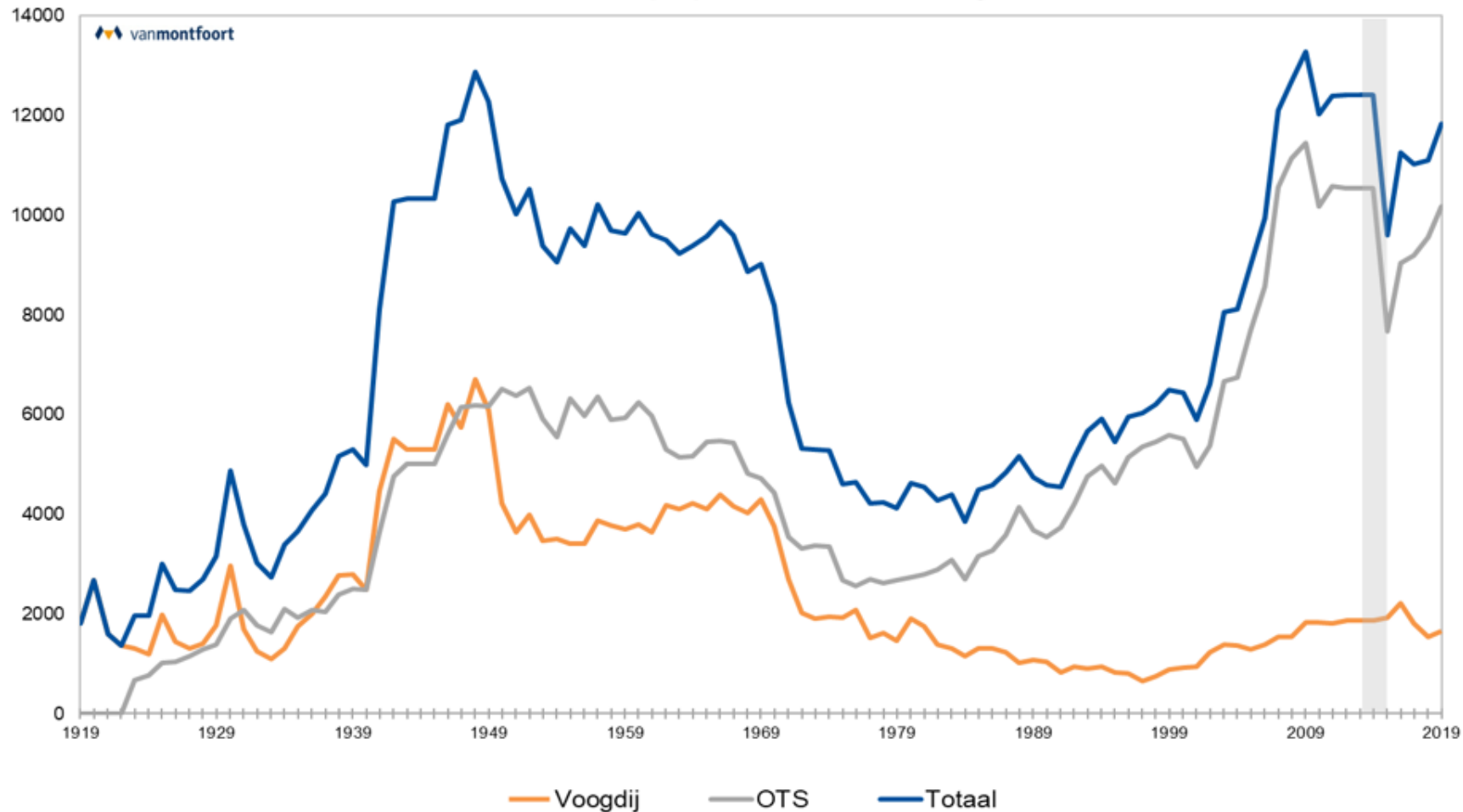
Kindermishandeling

Kindermishandeling; registratie bij BVA, AMK en VT

Jeugdbeschermingsmaatregelen

Aantal nieuwe pupillen dan wel trajecten

* Gegevens van 2013-2015 ontbreken of zijn onbetrouwbaar

Neemt het geweld af?

- ▶ Druk op ouders, beroepskrachten en organisaties
- ▶ Doorschuiven naar de volgende en beslissingen vanuit protocol (vinkje voor als er iets gebeurt)

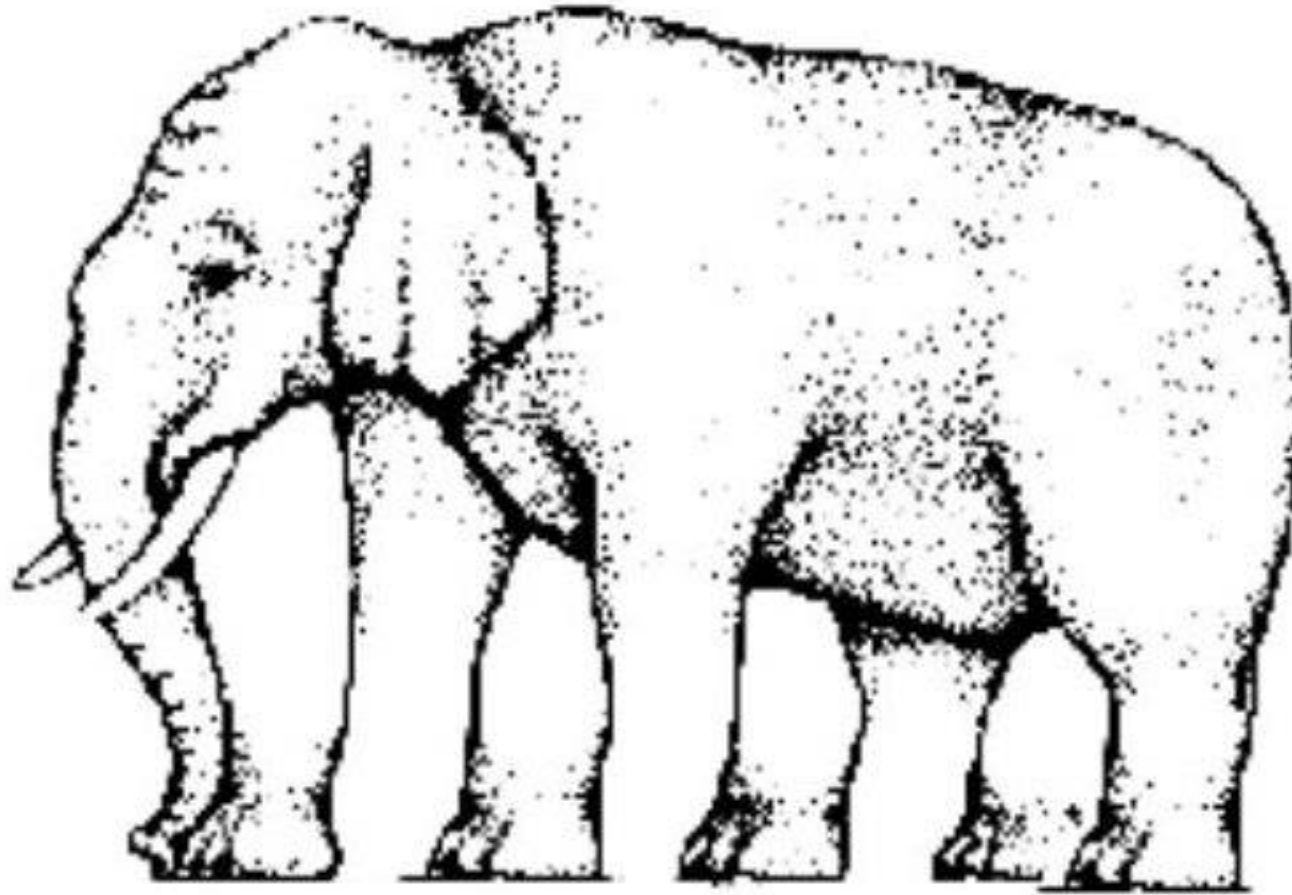
- ▶ Fatale kindermishandeling blijft helaas voorkomen
- ▶ Geen bewijs afname geweld: NPM-studie metingen 2005, 2010 en 2017

A young child with curly hair, wearing a red long-sleeved shirt and blue jeans, is sitting on a wooden dock by a lake. The child is holding a fishing rod that extends across the frame. The background is a blurred green field and a blue sky. The text "Hoe kunnen we de balans herstellen?" is overlaid in the center of the image.

Hoe kunnen we de balans herstellen?

Onzekerheid is de olifant in het sociaal domein

Twijfel en onzekerheid

- ▶ Beide verhalen kennen geen twijfel
- ▶ Het woord 'aanpak' staat 89x in *Geweld hoort nergens thuis*
- ▶ Het woord 'onzeker' 0x
- ▶ 'Twijfel' 3x

Maar:

- ▶ Het is meestal onzeker wat er is gebeurd
- ▶ Het is altijd onzeker wat het effect is van niet ingrijpen en van wel ingrijpen
- ▶ En beide 'fouten' kunnen ernstige gevolgen hebben!

Goede jeugdhulp: belangrijk, bescheiden

- ▶ Zie jeugdhulp als professioneel sociaal werk en ga uit van de vraag van ouders en jeugdigen;
- ▶ Organiseer hulp, steun en veiligheid samen met de gezinnen dicht bij huis – niet alles melden;
- ▶ De jeugdhulpverlener is er niet verantwoordelijk voor dat ouders ruzie maken of dat een kind geen contact heeft met een ouder;
- ▶ Ingrijpen met bevoegdheden alleen bij de ‘ondergrens’
- ▶ Werk met een model voor professionele oordeelsvorming bij onzekerheid
- ▶ Wees alert op veiligheid, maar wees niet bang!

Herstel de balans: enkele voorstellen

- ▶ Schrap de wettelijke meldplicht
- ▶ Politie: stop met alles bij VT te melden, versterk de wijkagent
- ▶ Schrap de verwijsindex
- ▶ Herontwerp de jeugdbescherming: breng de taken van VT, de Raad en de GI onder in 1 organisatie die aansluit op de lokale teams
- ▶ Versterk de kritische functie van de rechter: de rechter moet het kind beschermen, maar ook de ouders beschermen tegen onterecht ingrijpen
- ▶ Decimeer het aantal 'scheidings- en omgangs-OTS'en'
- ▶ Stop met het uitrollen van 'actieprogramma's' die onuitvoerbaar beleid op de praktijk drukken

Slot

- ▶ Hiermee voorkómen we niet alle gevallen van km
- ▶ Maar dat doen we nu ook niet, omdat het niet kan
- ▶ We blijven fout type I en fout type II maken
- ▶ Een goede beroepskracht is niet helderziende en de overheid is niet almachtig
- ▶ Maar we kunnen wel de balans herstellen

